RĪGAS TEHNISKĀ UNIVERSITĀTE

RTU studiju kurss "Latvijas kuģniecības vēsture"

0J000 Latvijas Jūras akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LJA155
Nosaukums	Latvijas kuģniecības vēsture
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Helēna Šimkuva - Doktors, Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	Studiju kursā tiek aplūkoti kuģniecības un jūrniecības nozares galvenie attīstības posmi; raksturoti galvenie sasniegumi kuģubūves jomā, izvērtēta Latvijas vieta Baltijas jūras reģiona kuģniecības attīstības jomā. Studiju kursā tiek izanalizēti nozīmīgākie resursi Latvijas kuģniecības vēsturē. Studiju kursa pamatjautājumi ir senākā kuģniecība Baltijas jūras reģionā, Livonijas un Hanzas Savienības kuģniecība, Kurzemes hercogistes kuģubūves sasniegumi, Latvijas Republikas perioda (1918.-1940.) jūrniecība, padomju režīma politika kuģniecības jomā, jūrniecības nozares attīstība pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas. Studiju kurss nodrošina teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu apgūšanu saistībā ar kuģniecības un kuģu tipu vēsturisko attīstību, nodrošina studentu izpratni par jūras transporta nozares svarīgākiem jēdzieniem, nozares attīstības likumsakarībām. Studiju kurss sniedz ieskatu pētnieciskas darbības veikšanā, attīsta studentu spēju patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju un to praktiski izmantot studiju kursa apgūšanā, veicina un attīsta studentu izpratni par jūras transporta nozares attīstību Latvijā. Nepilna laika studijas neklātienē tiek organizētas pēc individuāli izstrādāta studiju plāna.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir sniegt zināšanas un veidot studējošo izpratni par Latvijas kuģniecības attīstību pasaules un Baltijas jūras reģiona kontekstā, attīstīt viņu spēju kompetenti un argumentēti spriest par jūras transporta nozares attīstību, tās evolūcijas likumsakarībām. Studiju kursa mērķis sakrīt ar studiju programmas izvirzīto mērķi. Studiju kursa uzdevumi: 1) veidot prasmes noteikt kuģu tipus un izpratni par jūrnieku profesionālo prasmju attīstību; 2) veidot izpratni par kuģniecības kā saimniecības nozares attīstību; 3) attīstīt pētnieciskās un komunikatīvās prasmes; 4) attīstīt profesionālās kompetences – atbildību, iniciatīvu, veicot darbu individuāli, grupā vai vadot citu cilvēku darbu.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	I. Studenti izstrādā kompleksu darbu, kas ietver četrus uzdevumus. 1. Darba izstrāde par studiju kursa patstāvīgo darbu tēmām. Tēmu students izvēlas individuāli. Darbu var veikt individuāli vai grupā. Sasniedzamais rezultāts – students spēj patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju un to izmantot darba izstrādē, demonstrējot pētnieciskās, argumentēšanas un prezentēšanas prasmes. II. Patstāvīgā darba noslēgumā katra grupa apkopo savus izstrādātos individuālos darbus vienotā patstāvīgo darbu digitālā formāta darbā, demonstrējot digitālo rīku izmantošanas prasmes. Kompleksā darba izstrādes gaita: 1. Piedalīšanās 3 semināros un kompleksā darba starprezultātu demonstrēšana, kas ir līdzvērtīga 2 mājas darbiem. 2. Sasniegtā darba rezultātu apspriešana diskusijas formā. 3. Izstrādātā darba aizstāvēšana ar prezentāciju semināra nodarbībā. 4. Aktīva līdzdalība kursa ietvaros izstrādāto komplekso darbu rezultātu apspriešanā demonstrējot zināšanas par studiju kursa saturisko daļu un komunikācijas un argumentēšanas prasmes grupā. Organizācija: 1. Saskaņā ar individuālo komplekso uzdevumu studējošie patstāvīgi izstrādā kompleksu darbu par apgūstamā studiju kursa izvēlētu tēmu. Tēmas skatīt studiju kursa aprakstā. 2. Darbs tiek izstrādāts plānveidīgi, sadarbībā ar mācībspēku semināros, individuālajās konsultācijās un semināros. Izstrādātos darbus studējošie prezentē seminārā.

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Andersons E. Latvijas bruņotie spēki un to priekšvēsture. – Daugava, 1983. 347.-408., 525.-564.lpp. / http://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#issue:696471 2. Latvijas jūrniecības vēsture: enciklopēdija. 1.d. – R., 1998. 9.-25.lpp. / http://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#issue:693315 3. Latvijas jūrniecības vēsture: enciklopēdija. 2.d. – R., 2003. 13.-23.lpp. / http://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#issue:697187 Papildu/Additional: 1. Freeport of Riga. Handbook 2000./2001. – R., 2002. 2. Hattedorf J.B. The Uses of Maritime History in and for the Navy// Naval War College Review, Vol. 56, No. 2 (Spring 2003), pp. 12-38 (27 pages)// https://www.jstor.org/stable/26393982?seq=1#metadata_info_tab_contents 3. Ojala J., Tenold St. What is Maritime History? A Content and Contributor Analysis of the International Journal of Maritime History,1989-2012//2013, https://doi.org/10.1177/084387141302500206// https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/084387141302500206?journalCode=ijha 4. Spekke A. The Baltic Sea in ancient maps.-Stokcholm.-1961.-72. lpp. http://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:693033|article:DIVL328 5. The Latvians a Seafaring Nation/ Bernsone I., Miklāvs A. – R., 2001. 6. Viking-Ships// https://www.worldhistory.org/Viking_Ships/2021 7. Williams D.M. The Progress of Maritime History. 1953-1993//The Journal of Transport History, 1993, https://doi.org/10.1177/002252669301400205 // https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/002252669301400205?journalCode=jthc 8. Aizsilnieks A. Latvijas saimniecības vēsture (1918.-1940.). 9. Fusaro M., Polonia A. Maritime History as global History//Research in Maritime History, Nr.43, Newfoundland, 2010/ ISBN 9780986497339. 10. Hattendorf J.B. The Oxford encyclopedia of maritime history.-Oxford,2007. 11. Kraska J. Maritime power and the law on the sea.-Oxford, 2011. 12. Kr.Valdemāra lietišķā un privātā sarakste. – R., 1.,2.d.-1997, 2001. 13. Latvijas jūrniecības gadagrāmata. – R., 1988.-2020. 14. Lincoln P. The Sea and Civilization: A Maritime History of the World. 2014. 15. Lindsay W.S. History of Merchant Shipping and Ancient Commerce, 2013, Vol. 2 // https://www.cambridge.org/lv/academic/subjects/history/economic-history/history-merchant-shipping-and-ancient-commerce-volume-2?format=PB//ISBN: 9781108057639 16.Mawdsley E. The War for the Seas: A Maritime History of World War II. London, 2020.// ISBN 9780300190199. 17. Miller M.B. Europe and the maritime world: a twentieth century history.-Cambridge, 2012. 18. Resorts and ports:European seaside towns since 1700. Ed. by Borsay P., Walton J.K.-Bristol, Buffalo.-2011. 19. Tull M. Finding the future: The role of the International Maritime History Association// 2020, https://doi.org/10.1177/0843871420921262// https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0843871420921262 Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1. Online Courses in Maritime History/ Centre for Maritime Historical Studies//https://humanities.exeter.ac.uk/history/research/centres/maritime/resources/online 2. From Maritime archaeology to maritime history//https://www.findamasters.com/the University of Edingburgh 3. Harlaftis G. (Series ed.). Brill's Studies in Maritime History//ISSN: 2405-4917 4. Hattendorf J.B. Maritime history today // https://www.historians.org/publications-and-directories/perspectives-on-history/february-2012/maritime-history-today 5. McCracken P. Sea History, Volumes 1–175//https://seahistory.org/resources
Nepieciešamās priekšzināšanas	Pasaules vēsture, Latvijas vēsture, ģeogrāfija.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Latvijas kuģniecības vēstures avoti, historiogrāfija. Latvijas kuģniecības vēsture pasaules un Baltijas jūras reģiona kuģniecības vēstures kopainā. 2. Kuģniecības aizsākumi Baltijas jūras reģionā. Senlatviešu, lībiešu un skandināvu tautu jūras braucieni un tirdznieciskie sakari (4.-11.gs.). Senākās ostas Baltijas jūras un Latvijas piekrastē. 3.Vikingu periods kuģniecības attīstībā Baltijas jūrā un Eiropā.	9	6	9	6
4. Vikingu kuģu raksturojums, būves principi, kuģošanas paņēmieni. 5. Hanzas savienība, kuģubūve un tirdznieciskā politika Baltijā. 6..Kuģniecības un tirdzniecības attīstība Eiropā (11.-14.gs.).	6	4	6	4
7. Kuģniecības attīstība Baltijā Hanzas periodā. 8. Kuģbūves attīstība Eiropā 17.-18.gs. Nacionālās kuģniecības attīstības aizsākumi. 9.Kuģniecības attīstība Kurzemes un Zemgales hercogistē. Hercoga Jēkaba flotes raksturojums.	5	3	5	3
10. Zviedru politika kuģniecības jomā Vidzemē. Zviedru navigācijas likumi un to realizējums Baltijas jūrā. 11. Kuģbūve un tirdznieciskā politika 19.gs.beigās-20.gs.sākumā. Tvaikoņu lomas pieaugums tirdzniecības flotes attīstībā. Kuģniecības drošības jautājumi. 12.Ostu un kuģniecības kanālu izbūve. Cīņa par ietekmi nozīmīgākajos kuģniecības rajonos (19.gs.-20.gs.sākums).	4	2	4	2
13. Latvijas saimnieciskā attīstība 19.gs.s.-20.gs.s. Tvaikoņu būve, bāku izbūve, ostu attīstība. 14. Jaunlatviešu kustība un kuģniecības attīstības tradīcijas Latvijas teritorijā. Burinieku būve, mazo ostu veidošanās. Burinieku tipi un buru aprīkojums. Izcilākie jūrnieki un jūrniecības darbinieki. 15. Jūrnieku izglītības tradīcijas Eiropā. Izglītības reforma cariskajā Krievijā. Latviešu profesionālās jūrniecības izveidošanās. Izcilu jūrnieku un jūrniecības personību darbības raksturojums.	5	3	5	3

16. Kuģniecības un jūrniecības attīstība Latvijas Republikas laikā (1918.-1940.). Tirdzniecības un kara flotes attīstības raksturojums. Ostu darbības raksturojums, jūrnieku darba apstākļi un Jūrnieku kongresu raksturojums. Izcilu jūrnieku un jūrniecības personību darbības raksturojums. 17. Latvijas kuģu un jūrnieku likteņi II pasaules kara gados (1939.-1945.). Latvijas jūrnieku kadru un kuģu zaudējumi.	7	6	7	6
18. Latvijas kuģniecības attīstība padomju okupācijas periodā (1945.-1990.g.). 19. Kuģniecības un jūrniecības attīstība Latvijā pēc neatkarības atgūšanas jūrnieki un jūrniecības kadri.	12	8	12	8
Kopā:	48	32	48	32

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas. Zina jūrniecības vēstures hronoloģiju, galvenos attīstības posmus, avotus, izpētes līmeni jūrniecības vēstures jautājumos, zina pētniecības darba metodoloģiju. Izprot un demonstrē padziļinātas zināšanas par jūrniecības izpētīto tēmu, izprot pētāmā jautājuma īpatsvaru jūras transporta nozares attīstībā.	Metodes: diskusija, grupu darbs, materiālu analīze, kompleksā darba izstrāde un aizstāvēšana, diferencētais ieskaites darbs, eksāmens. Kritēriji: studiju kursa izskatīto tēmu pārzināšana, semināros prezentēto komplekso darbu rezultātu izprašana.
Prasmes. Prot patstāvīgi sagatavot semināram jūrniecības vēstures problēmu, prezentēt to un mutiski izstāstīt materiālu, izprot Baltijas jūras reģiona kuģniecības vēstures galvenos attīstības etapus, prot atšķirt kuģu tipus, pārzina rangouta un takelāžas tipus, senākos navigācijas veidus. Spēj integrēt apgūto teoriju un zinātnisko informāciju par galvenajām jūrniecības vēstures problēmām, prot veikt pētniecisko darbību, spēj sadarbībā strādāt ar citiem, argumentēti izskaidrot un diskutēt par izpētītiem jautājumiem.	Metodes: diskusija, grupu darbs, materiālu analīze, kompleksā darba izstrāde un aizstāvēšana, diferencētais ieskaites darbs, eksāmens. Kritēriji: studenti prot patstāvīgi analizēt jūrniecības vēstures avotus, literatūru, prot argumentēti izskaidrot kuģbūves attīstību, jūras tirdzniecības un ostu attīstību, jūrniecības izglītības attīstību. Studenti prot kritiski reflektēt par apgūto teoriju, prot veikt pētniecisko darbu, strādāt grupā un risināt problēmsituācijas.
Kompetences. Studiju kursā iegūtās zināšanas, prasmes veido kompetenču kopumu, kas atbilst iegūstamās profesijas standartam un veido pamatu sekmīgai profesijas apguvei turpmākajā studiju procesā un pētnieciskajā darbā.	Metodes: diskusija, grupu darbs, materiālu analīze, kompleksā darba izstrāde un aizstāvēšana, diferencētais ieskaites darbs, eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Aktivitāte nodarbību laikā un grupu darbs	10
Kompleksais semināru patstāvīgais darbs	40
Diferencētais ieskaites darbs	20
Eksāmens	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	1.5	0.5	0.0		*	